

Familie Bruning combineert mestkuikens en akkerbouw in Alberta

'Op plezierige manier vooruit boeren'

Akkerbouw | Tekst en foto's: **Hendrik Begeman**

In 1997 maakten Ko en Geke Bruning met hun twee zoons de overstap van het Groningse Blijham naar het Canadese Alberta. In de omgeving van Red Deer hebben ze twee bedrijven, beide akkerbouw in combinatie met mestkuikens. Ko Bruning staat op het punt om de bedrijven over te dragen aan de zoons Theo en Jaap Jan. "Hier in Canada kun je op een plezierige manier vooruit boeren", aldus Ko Bruning.

Het heuvelachtige landschap in de omgeving van Red Deer is eind december wit besneeuwd zover het oog reikt. Ten oosten van Red Deer ligt Red Deer Canyon, waar in de diepte de Red Deer River doorheen kronkelt. Aan de laatste uitlopers van deze canyon staat de boerderij van Ko en Geke Bruning. Binnen geurt de koffie op z'n Hollands. Het huis biedt een prachtig uitzicht over de vallei. Het echtpaar geniet nog altijd van het magnifieke uitzicht. "Het mooiste is het als 's zomers het koolzaad bloeit", zegt Geke.

Emigratie

Aanvankelijk boerde het echtpaar Bruning op een akkerbouwbedrijf in het Groningse Blijham met een veenkoloniaal bouwplan. Ze hadden er ongeveer half om half dalgrond en klei. Eind jaren '80 begon het met de fabriksaardappelen minder florissant te gaan en werd er als tweede tak een mestkuikental gebouwd voor 26.000 mestkuikens. Deze tak lag hen wel en liep goed. In 1991 werd een tweede stal bijgebouwd, een zogenaamde milieustal, met een capaciteit voor 24.000 mestkuikens. Vergunningen, regel-

geving en administratieve rompslomp begonnen bij de Brunings geleidelijk steeds meer te irriteren. "Het was ook de tijd dat de boeren zich middels allerlei acties tegen het landbouwbeleid begonnen te keren", herinnert Bruning zich. Voorzichtig kwam bij de Brunings emigratie wel eens ter sprake. Ko maakte zelfs de opmerking: "Als het zo moet, wat hebben we hier dan nog te zoeken."

Het idee te emigreren werd nog eens gestimuleerd toen bij vrienden van hen dezelfde gedachten bleken te spelen. "Die waren al zover dat ze hun keuze op het Canadese Alberta hadden laten vallen." Afgaande op de verhalen van die vrienden, richtten ook Ko en Geke zich van meet af aan op Canada. In eerste instantie keken ze rond in Ontario. "Daar hebben we ook mooie bedrijven gezien, maar het is er allemaal kleinschaliger." Duidelijk werd al wel dat bedrijven met een pluimveestal het goed deden. Voordat ze een keuze maakten, wilden ze Alberta hebben gezien. Het gunstiger klimaat (lagere luchtvochtigheid) en de lagere prijzen voor land maakten dat de keuze >> uiteindelijk op Alberta viel.

Theo Bruning woont bij het tweede bedrijf.

>>> 'Op plezierige manier vooruit boeren'

Keuze

Op de reis naar Alberta waren hun zonen Theo en Jaap Jan (toen 12 en 9 jaar) ook mee. "We sliepen de eerste nacht in een motel waar we 's avonds in het donker waren aangekomen. Om vijf uur 's ochtends werd Theo wakker, schoof het gordijn open en zag enkele kniktrekkers bij de naastgelegen John Deere dealer staan. Hij porde Jaap Jan wakker en zei: 'Jaap Jan, moet je nu eens kijken'." Thuisgekomen merkten de jongens op dat als het gezin nu niet zou emigreren, ze later zelf die kant op wilden. Dit gegeven maakte de keuze voor Ko en Geke een stuk gemakkelijker.

Ko was op dat moment bijna 50 jaar en van mening dat als ze wilden emigreren, het nu ook moest gebeuren. Na een periode van rondkijken en oriënteren, werd de verkoop van het bedrijf in Groningen in gang gezet. In mei 1997 vertrok het gezin richting Lacombe in de provincie Alberta, waar ze een nieuwe plek hadden gevonden. Behalve naar het bedrijfstechnische aspect werd er vooral ook gekeken naar het leven buiten het boerenbedrijf. Geke: "Je kunt wel een mooi bedrijf hebben, maar als er verder niks is, hoeft het voor mij niet. Ik wil niet ergens alleen in the middle of no-where zitten. We wilden er niet op achteruit gaan."

Quotum

"Het stond voor ons direct vast dat we met kippen verder zouden gaan. Akkerbouw alleen was niet voldoende", zegt Ko. Bij de start beschikte het gezin over twee quartersections (één quartersection is 64 hectare). Alle soorten pluimveehouderij, evenals melkveehouderij, vallen in Canada onder het 'sup-

Geke en Ko Bruning boeren op een plezierige manier in het Canadese Red Deer.

ply management', een quotumregeling. Dit is een regeling die voorkomt dat er teveel of te weinig wordt geproduceerd. De prijzen die boeren voor hun pluimvee krijgen, worden elke twee ronden door de Chickenboard bijgesteld en afgestemd op de voerprijzen en andere factoren van buitenaf die de prijs beïnvloeden. Pluimveehouders zijn daarbij verzekerd van hun marge. Het quotumsysteem werkt goed, blijktens de constant en geleidelijk stijgende quotumprijs. Op dit moment is het investeren in pluimveequotum een prijzige aangelegenheid. Voor Europese emigranten komt daarbij nog eens de ongunstige dollar-euro koers. "Toen we hier kwamen lag de quotumprijs ruim onder de 20 Canadese dollar per unit, van ongeveer 3,1 kilogram, en krabden we ons al achter de oren. Nu staat hij op de vrije markt al op 120 dollar", illustreert Ko.

Kuikens

De Brunings bouwden bij de start een stal voor 42.000 mestkuikens. Opvallend zijn de vele onderdelen met Nederlandse bedrijfsnamen, zoals Hotraco-computers, Big Dutchman-voerlijnen en VAL-co drinknippels. "Deze materialen doen het goed en je ziet ze ook steeds meer bij niet Nederlandse bedrijven." In de omgeving zitten vrij veel Nederlanders. In de mestkuikenstudieclub waarvan Bruning lid is, zit zelfs een collega die hij al kende van een studieclub in Groningen. In de studieclub worden gegevens uitgewisseld. Ook vormen de deelnemers zich op als één front naar bijvoorbeeld voerleveranciers. Elke ronde wordt besproken en vaak wordt een inleider uitgenodigd.

Eigen graan

In 2004 bouwden de Brunings een tweede stal voor 56.000 mestkuikens. De kuikens worden gevoerd met aangekocht voer dat wordt aangevuld met eigen tarwe. Na de vierde dag wordt 5 procent tarwe bijgemengd en dagelijks met een procent verhoogt tot een maximum van 45 procent. Dit wordt door de computer aangestuurd. Hiermee komen ze gemiddeld uit op 37 procent eigen tarwe. Om meer rendement uit de stal en de tarwe te halen, is het aflevergewicht van de kuikens (ROS 308) opgevoerd van 1,9 naar 2,5 kg. Dat wordt bereikt in ongeveer veertig dagen. Bruning voert de tarwe puur bij. Er zijn pluimveehouders die de tarwe eerst pletten, zodat er nog eens 4 procent meer eigen tarwe wordt benut, maar het pletten vergt een extra investering. Als grootste verschillen met Nederland

Het pluimvee is voor de volgende generatie Bruning een tweede tak.

De voorste bins (silo's) met aangekocht voer en de eigen voertarwe zijn aangesloten op de computergestuurde menginstallatie in het voerlokaal.

noemt Bruning, behalve het quotum-systeem, de grotere onafhankelijkheid van voerleveranciers en slachterijen. Hij heeft in Canada geen contracten en kan zo van de ene naar de andere overstappen. Daarnaast hoeft de ondernemer door het gunstiger klimaat geen medicijnen te geven en entingen te verrichten. Wel zijn pluimveehouders verplicht om met het oog op het beperken van de ziektedruk, twee weken leegstand aan te houden tussen twee ronden.

Bemesting

In de loop van de jaren is het bedrijf in oppervlakte gegroeid tot elf quartersections in eigendom; ook wordt er nog wat land bijgehuurd. Zes secties kunnen ze met eigen mest bemesten. Een mestboekhouding hoeven ze niet bij te houden. De mestopslag is ook niet aan regels gebonden. "Dat kunnen we gewoon buiten opslaan." De mest die de Brunings tekort komen voor de eigen grond werd aanvankelijk aangevuld met organische mest uit de omgeving. Inmiddels zijn ze overgestapt op kunstmest. In het heuvelachtige landschap varieert de grondsoort. "Lager gelegen gronden bestaan uit een soort humusrijke dalgrond, de heuveltoppen zijn meer kleiachtig", volgens Bruning. Hij laat de grond wel bemonsteren. Bruning maakt bij het bemonsteren gebruik van GPS. De analyseresultaten bepreekt hij met een voorlichter voor het maken van het bemestingsplan.

Akkerbouw

Dat de akkerbouw intensiever is opgepakt, komt deels doordat Theo en Jaap Jan meer

liefde voor het akkerbouwvak hebben. Wel willen ze de mestkuikentak graag als 'tweede tak' behouden. De resultaten van de akkerbouw zijn de laatste jaren verbeterd. Niet alleen door de betere rassen, maar ook de extra aandacht die eraan wordt gegeven, zoals het genoemde bemonsteren en de mechanisatie. Het bouwplan bestaat momenteel uit drie quarters baktarwe, vier quarters voertarwe voor de mestkuikens en vier quarters koolzaad. Ze zitten in een gebied waar doorgaans voldoende neerslag valt. Uit bronnen van ongeveer 30 meter diepte hebben ze voldoende en kwalitatief goed water, zowel voor privé als voor de stallen. In geval van calamiteiten kunnen ze een beroep doen op een uitgebreide gewasverzekering.

Mechanisatie

Voor het bewerken van het land hebben ze een uitgebreid, jong machinepark. Voor het zaaien beschikken de Brunings over een 32 ft (ruim 10 meter) brede Flexi coil airseeder waarmee ze 180 acre (72 ha) per dag kunnen zaaien. Koolzaad en tarwe worden doorgaans vanaf eind april tot half mei gezaaid. Na honderd dagen is de tarwe combinerijp. Afhankelijk van de weersomstandigheden wordt het eerst in het zwad gemaaid of van stam gedorst. "Voordeel van zwadmaaien is dat we dan meer dorscapaciteit hebben." De opbrengst van tarwe ligt meestal rond de 6500 kg per hectare. De kosten per hectare zijn er echter in vergelijking met Nederland beduidend lager.

Voor het onderhoud hebben ze twee nieuwe verwarmde werkplaatsen. Een andere nieuwe schuur dient als machine-opslag, Deze is zo

gebouwd dat er in de toekomst een bi-train (vrachtwagen met twee opleggers) in kan, die er aan de ene kant kan inrijden en aan de andere kant weer uit.

Plezierig

Terugkijkend op hun jaren in Canada, stellen de Brunings vast dat ze er rustiger boeren dan in Nederland. "We boeren hier met minder stress en minder administratieve rompslomp. Je kunt hier op een plezierige manier, ook financieel gezien, vooruit boeren. Ik had het nog moeten zien of beide jongens in Groningen boer hadden kunnen worden. Ik ben nu zestigplusser en draag twee mooie bedrijven over", zegt Ko. De beide bedrijven liggen dicht bij elkaar. Theo en Jaap Jan hebben straks ieder hun eigen bedrijf, maar kunnen met het landwerk goed samenwerken. Ook Geke kijkt met tevredenheid terug. "Wat je mist is het contact met familie en vrienden in Nederland, hoewel internet nu meer mogelijkheden biedt. Het privéleven is hier anders dan in Nederland, maar zeker zo plezierig. Ondanks dat een Canadees niet snel bij je thuis op de koffie komt, hebben we wel prima contact." ♦

De airseeder waarmee het graan wordt gezaaid.